

Advies 64/2018 van 25 juli 2018

Betreft: Advies over de amendementen van de Regering tot wijziging van het ontwerp van wet tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (CO-A-2018-074).

De Gegevensbeschermingsautoriteit;

Gelet op de wet *van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26;

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Denis Ducarme ontvangen op 21 juni;

Gelet op het verslag van de heer Stefan Verschuere;

Brengt op 25 juli 2018 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie (hierna de aanvrager) vraagt het advies van de Autoriteit over de amendementen op het wetsontwerp (hierna het wetsontwerp) tot oprichting van het Informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (hierna de Algemene Verordening Gegevensbescherming of AVG).
2. De amendementen willen aan meerdere controle- en inspectiediensten uit de economische en sociale sector de mogelijkheid bieden om een zeker aantal rechten te beperken waarover de betrokkenen doorgaans beschikken in het kader van de bescherming van hun persoonsgegevens, en dit in toepassing van artikel 23 van de AVG.
3. De Autoriteit gaf binnen een ingekorte termijn een eerste advies over het eerste luik van de amendementen (betreffende de wijziging van de wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen). Dit advies behandelt de amendementen die de rechten van de betrokkenen beperken in het kader van de wetgeving inzake sociale bescherming.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

2.1. Algemeen

4. Artikel 23 van de AVG laat de lidstaten toe om binnen welbepaalde grenzen en voor specifieke doeleinden te voorzien in uitzonderingen op de rechten van betrokkenen.
De specifieke doeleinden waarvoor dit mogelijk is, staan opgesomd in artikel 23.1 AVG; het betreft o.m. doelstellingen van algemeen belang van de Unie of van een lidstaat met name een belangrijk economisch of financieel belang van de Unie of van een lidstaat, met inbegrip van monetaire, budgettaire en fiscale aangelegenheden, volksgezondheid en sociale zekerheid, inzonderheid een taak op het gebied van toezicht, inspectie of regelgeving die verband houdt, al is het incidenteel, met de uitoefening van het openbaar gezag.

5. Iedere wettelijk maatregel die voorziet in beperkingen op de rechten van de betrokkene, moet ten minste specifieke bepalingen bevatten betreffende de elementen opgesomd in artikel 23.2 AVG zoals:
- de doeleinden van de (categorieën van de) verwerking,
 - de categorieën van persoonsgegevens,
 - het toepassingsgebied van de beperkingen,
 - waarborgen ter voorkoming van misbruik of onrechtmatige toegang of doorgifte,
 - specificatie van de (categorieën van) verwerkingsverantwoordelijke(n),
 - de opslagperiodes,
 - de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen en
 - het recht van de betrokkene op kennisgeving inzake de beperking.
6. Om de omvang van de beoordelingsmarge die de wetgever hierbij geniet in kaart te brengen, is het van belang te herinneren aan de rechtspraak van het Hof van Justitie over artikel 13 van Richtlijn 95/46/EG dat voorzag in een gelijkaardige uitzonderingsgrond. In het arrest *Smaranda Bara* bevestigde het Hof dat deze uitzonderingen alleen door "*wetgevende maatregelen* kunnen ingevoerd worden"¹. Later preciseerde het Hof dat de Lidstaten deze uitzonderingen slechts kunnen aannemen voor zover deze "*noodzakelijk*"² zijn. Gelet op het onveranderde streven van de Europese wetgever naar een hoog beschermingsniveau³ betekent dit dat de uitzonderingen op de rechten van de betrokkenen moeten blijven binnen de grenzen van het strikt noodzakelijke⁴. De noodzaak en de evenredigheid van de betrokken maatregelen moeten dus strikt geïnterpreteerd worden.
7. Om nu tegemoet te komen aan de noodzakelijkheidsvereiste, moet de wetgever aantonen dat om zijn doel te kunnen bereiken er geen andere, minder intrusieve maatregel bestaat dan het beperken van de rechten van de betrokkenen. In dit verband verwijst de Autoriteit naar de toelichtende nota van haar Ierse tegenhanger over artikel 23 van de AVG: "*De voorgestelde maatregel moet worden ondersteund met elementen die aantonen dat het probleem moet worden opgelost met deze maatregel waarbij wordt vermeld waarom de bestaande maatregelen of minder intrusieve maatregelen niet volstaan om het probleem op te lossen*" (nvdv: vrije vertaling van de originele Engelse versie hieronder: « *A proposed measure should be supported by evidence describing the problem to be addressed by the measure, how it will be addressed by the measure, and why existing or less intrusive measures cannot sufficiently address it.*» - Ierse Gegevensbeschermingsautoriteit, "Limiting

¹ Hof van Justitie 1 oktober 2015 (C-201/14), *Smaranda Bara e.a.*, §39; Hof van Justitie 27 september 2017 (C-73/16), *Puškar*, §96.

² Hof van Justitie 7 november 2013 (C-473/12), *BIV v. Englebert*, §32.

³ Overweging 10 Richtlijn 95/46/EG.

⁴ *Ibid.*, §39.

Data subject Rights and the Application of Article 23 of the General Data Protection Regulation", juni 2018, beschikbaar op de website op dit adres: <https://www.dataprotection.ie/docs/EN/19-06-2018-Limiting-Data-Subject-Rights-and-the-Application-of-Article-23-of-the-GDPR/m/1746.htm>).

2.2. Beperkingen in het kader van sociale preventie

8. De amendementen op het wetsontwerp betreffende sociale bescherming wijzigen de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de programmawet van 22 december 2008. Deze amendementen willen de rechten van de betrokkenen beperken inzake het *ontvangen van een kopie* van de persoonsgegevens of om *bezwaar te maken* tegen de verwerking van hun persoonsgegevens in het kader van de voormelde wetgevingen voor zover deze de controle- en inspectieopdrachten inzake sociale controle regelen.

➤ Beperking op het recht van ontvangst van een kopie van de persoonsgegevens

9. In de voorgestelde amendementen wordt bepaald dat de verplichting om een kopie van de gegevens te bezorgen is « *uitgesloten als het gaat om verwerkingen van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn in het kader van het sociaal onderzoek waarvan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verwerkingsverantwoordelijke is, en dit gedurende de periode die noodzakelijk is voor de uitoefening van deze wettelijke verplichting* » (nieuw artikel 90 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende openbare centra voor sociaal welzijn, amendement nr. 4). De ingeroepen reden wil aantonen dat deze beperking absoluut noodzakelijk is en dat de verplichting om een kopie te bezorgen aan de betrokkenen « *afbreuk zou doen aan de efficiëntie van het werk geleverd door zowel de maatschappelijk werkers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bij de behandeling van de dossiers als door het personeel van de bevoegde federale administratie. Deze verplichting zou eveneens afbreuk doen aan het goede verloop van de controle door de inspectiedienst op de naleving van de reglementering en de toegekende subsidies* » (verantwoording van het nieuw artikel 90 van de organieke wet betreffende de ocmw's). Verder wordt nog verduidelijkt « *Zolang een beslissing niet is genomen door de bevoegde federale administratie of door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, heeft de persoon geen enkel belang om een kopie van zijn dossier te vragen, te meer omdat de bescherming van de gegevens van de betrokken persoon gewaarborgd wordt door zijn recht op inzage in het dossier (op elk moment), door*

zijn recht op transparantie, op informatie evenals op rectificatie » (verantwoording nieuw artikel 90 van de wet betreffende de organieke ocmw's).

10. Deze verantwoording kan niet overtuigen. Er wordt niet aangetoond hoe het verstrekken van een kopie van verwerkte persoonsgegevens de goede werking van een controle zou kunnen schaden of de aan de efficiëntie van het werk van de maatschappelijke werkers. Omdat de vraag naar beperking gemotiveerd wordt met een bepaalde vrees die verband houdt met de werklust van de betrokken diensten, wil de Autoriteit eraan herinneren dat de Richtlijn 95/46 van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (hierna de Richtlijn 95/46), zoals geïnterpreteerd door de jurisprudentie, aan de verwerkingsverantwoordelijke reeds de verplichting oplegde om aan de betrokkene "*een volledig overzicht ter beschikking te stellen*" van de persoonsgegevens "*in een begrijpelijke vorm, namelijk in vorm die de verzoeker toelaat kennis te nemen van deze gegevens en na te gaan of deze gegevens juist zijn en verwerkt werden in overeenstemming met deze richtlijn*" [...]» (artikel 12⁵, omgezet in Belgisch recht in artikel 10, §1 b van de privacywet van 8 december 1992 *juncto* Europees Hof van Justitie, 17 juli, C-14112 AND C-372/12, Ministerie van Immigratie vs M, zie het dispositief van het arrest). Behoudens een verdere precisering door het Europees Comité voor gegevensbescherming (ECGB) en desgevallend door de Hoven en rechtbanken, is het niet zeker dat het bereik van het recht om een « *kopie* » van de gegevens te ontvangen, als bedoeld in artikel 15 van de AVG anders moet geïnterpreteerd worden. Overigens herinnert de Autoriteit eraan dat het recht op een kopie van de persoonsgegevens bedoeld onder artikel 15 van de AVG niet onbeperkt is: de verwerkingsverantwoordelijke kan weigeren om daaraan gevolg te geven bij een ongegrond of buitensporig verzoek (artikel 12 AVG⁶); de verwerkingsverantwoordelijke kan ook aan de betrokkene vragen om zijn verzoek te preciseren wanneer het gaat om een grote hoeveelheid informatie (considerans 63 van de AVG⁷).
11. In ieder geval wordt de beperking van het recht om een kopie van de persoonsgegevens te ontvangen, zoals gewenst door de aanvrager, niet gerechtvaardigd door de behoefte om de

⁵ Artikel 12 van de richtlijn 95/46/EG. « *De Lid-Staten waarborgen elke betrokkene het recht van de voor de verwerking verantwoordelijke te verkrijgen vrijelijk en zonder beperking, met redelijke tussenpozen en zonder bovenmatige vertraging of kosten [...] verstrekking in begrijpelijke vorm van de gegevens zelf die worden verwerkt, alsmede alle beschikbare informatie over de oorsprong van die gegevens* »; artikel 10 §1 b van de Privacywet van 8 december 1992: « *De betrokkene die zijn identiteit bewijst, heeft het recht om vanwege de verantwoordelijke voor de verwerking te verkrijgen [...] verstrekking in begrijpelijke vorm van de gegevens zelf die worden verwerkt, alsmede alle beschikbare informatie over de oorsprong van die gegevens* ».

⁶ Artikel 12 van de AVG *Wanneer verzoeken van een betrokkene kennelijk ongegrond of buitensporig zijn, met name vanwege hun repetitieve karakter, mag de verwerkingsverantwoordelijke ofwel een redelijke vergoeding aanrekenen [...] of weigeren gevolg te geven aan het verzoek* ».

⁷ Overweging 63 van de AVG: *Wanneer de verwerkingsverantwoordelijke een grote hoeveelheid gegevens betreffende de betrokkene verwerkt, moet hij de betrokkene voorafgaand aan de informatieverstrekking kunnen verzoeken om te preciseren op welke informatie of welke verwerkingsactiviteiten het verzoek betrekking heeft.* ».

vertrouwelijkheid van de gegevens te bewaren gedurende het onderzoek van de sociale beschermingsdiensten aangezien de betrokkene op ieder ogenblik geniet van een recht op toegang tot zijn dossier zoals de aanvrager in zijn rechtvaardigingen omschrijft (verantwoording van artikel 90 van de organieke wet betreffende de ocmw's, hierboven onder § 10 in extenso vermeld).

12. Overigens, aangezien de betrokkene in ieder geval inzage in zijn dossier kan krijgen, zou dan het feit dat er geen kopie wordt verstrekt geen feitelijke discriminatie veroorzaken tussen de personen die het materiaal en de informaticakennis hebben om zelf een kopie te nemen van bepaalde gegevens (bijvoorbeeld een foto met de smartphone) en de personen die niet over deze mogelijkheid beschikken? Deze potentiële discriminatie zou des problematischer zijn als het verstrekken van een kopie van gegevens de uitoefening van andere rechten zou kunnen vergemakkelijken, zoals bijv. het recht op rectificatie. Over de Richtlijn 95/46, preciseert de jurisprudentie immers dat het doel van het verstrekken aan de betrokkene van een overzicht van de verwerkte persoonsgegevens erin bestaat dat deze persoon "*desgevallend de rechten kan uitoefenen die hem werden toegekend door deze richtlijn*", zoals bijvoorbeeld nagaan of de gegevens juist zijn en verwerkt zijn overeenkomstig de Richtlijn 95/46 en eventueel de rectificatie, de uitwissing of versleutelen van de gegevens eisen van de verwerkingsverantwoordelijke (EHVJ, 17 juli 2014, C-141/12 AND C-372/12 Ministerie van Immigratie vs. M, considerans 44 en dispositief van het besluit; EHVJ, 20 december 2017, Peter Nowak vs. Data Protection Commissioner, considerans 57 en de daarin vermelde jurisprudentie).

13. De Autoriteit volgt de argumentatie van de aanvrager niet over het Handvest van de sociaal verzekerde waarop de aanvrager zich beroept om de nutteloosheid van het recht op een kopie aan te tonen (« *de wetgeving en het Handvest van de sociaal verzekerde garanderen het recht om gehoord te worden en de beslissing te begrijpen* » zie bijvoorbeeld de verantwoording van amendement nr. 4). Dit Handvest bepaalt immers: « *De instellingen van sociale zekerheid zijn verplicht aan de sociaal verzekerde die daar schriftelijk om verzoekt, alle dienstige inlichtingen betreffende zijn rechten en verplichtingen te verstrekken en uit eigen beweging de sociaal verzekerde alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten[...]* » (artikel 3 van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "Handvest" van de sociaal verzekerde). Het feit dat er een procedure bestaat dat als doel heeft in te staan voor een bepaalde transparantie met betrekking tot de rechten en plichten van de sociaal verzekerde is als reden niet voldoende om de rechten als bedoeld in de AVG te beperken volgens de voorwaarden als bepaald in artikel 23 van de AVG.

14. De Autoriteit maakt bovendien voorbehoud voor het ingeroepen argument van de aanvrager dat stelt « *Het belang om een kopie van de gegevens te ontvangen waarover de bevoegde federale administratie en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn beschikken, manifesteert zich wanneer een standpunt door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn zal zijn ingenomen (mogelijkheid tot betwisting, enz.)* » (verantwoording bij amendement nr.4). De Autoriteit herinnert er in dit verband aan dat het recht om een kopie van de verwerkte gegevens te ontvangen een grondrecht is dat in de AVG is ingeschreven zonder dat de betrokkene in principe moet aantonen dat er een rechtmatige beslissing bestaat over de betrokken gegevens om van dit recht gebruik te kunnen maken. De Autoriteit is van mening dat een dergelijke beperkende voorwaarde op het recht op een kopie als bedoeld in artikel 15 van de AVG niet kan toegevoegd worden, omdat het belang van de betrokkene geen voorwaarde is opdat het verzoek om een kopie ontvankelijk zou zijn. Het is pas nadat het verzoek om toegang is gedaan dat de verwerkingsverantwoordelijke zich gegrond kan beraden over het belang dat de betrokkene heeft om een kopie van zijn gegevens op te vragen en dit om na te gaan of dit verzoek niet manifest ongegrond of buitensporig is (artikel 12 van de AVG⁸).
15. De Autoriteit meent overigens dat de verzoeken om een kopie van de persoonsgegevens niet kunnen worden beperkt als er een administratieve beslissing is genomen op basis van deze gegevens en dit *a fortiori* in de context van de Belgische wetgeving betreffende de openbaarheid van bestuur waar in een dergelijke beperking op de toegang als dusdanig niet is voorzien. Er wordt aan herinnerd dat de AVG de Lidstaten de mogelijkheid biedt om een specifieke wetgeving uit te vaardigen of te behouden betreffende de toegang van het publiek tot officiële documenten met inbegrip van de documenten die persoonsgegevens bevatten op grond van de wetgeving bedoeld in het Unierechtelijk of Lidstatelijk recht waaronder de overheidsinstantie of het overheidsorgaan valt (artikel 86 *juncto* considerans 154 AVG).
16. De Belgische wetgeving betreffende de openbaarheid van bestuur voorziet in een toegang tot bestuursdocumenten met persoonsgegevens volgens voorwaarden die strikter zijn dan de toegangsvoorwaarden in de AVG (zie de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur en zijn gewestelijke equivalenten, zoals de ordonnantie van het Brussels Gewest van 30 maart 1995 betreffende de openbaarheid van bestuur). Zonder zich evenwel uit te spreken over de verenigbaarheid van deze specifieke wetgeving met de AVG⁹, is de Autoriteit van mening dat het aan de diensten sociale preventie is om zich op deze bepalingen te baseren

⁸ Artikel 12 van de AVG: *Wanneer verzoeken van een betrokkene kennelijk ongegrond of buitensporig zijn, met name vanwege hun repetitieve karakter, mag de verwerkingsverantwoordelijke ofwel een redelijke vergoeding aanrekenen [...] of weigeren gevolg te geven aan het verzoek » .*

⁹ De Autoriteit verzoekt de aanvrager om kennis te nemen van haar advies 59/2018 van 4 juli 2018 betreffende een ontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie betreffende de openbaarheid van bestuur bij de Brusselse instellingen. In dit advies komt de interactie aan bod tussen deze wetgeving en de AVG meer bepaald de voorwaarden voor het recht op toegang.

om, mocht het geval zich voordoen, de toegang te beperken tot deze bestuursdocumenten, wanneer deze diensten handelen als administratieve overheid. Zo is bijvoorbeeld een beperking mogelijk wanneer toegang wordt gevraagd tot beslissingen die nog niet definitief zijn of wanneer de toegang afbreuk zou doen aan het geheim van de beraadslagingen van de overheid die de verwerkingsverantwoordelijke is (zie artikel 6, §2, 3de lid van de voormelde wet van 11 april 1994).

17. De Autoriteit stelt vast dat de voorliggende vraag om het recht op een kopie te beperken overmatig is en op grond van de informatie die de aanvrager heeft verstrekt onterecht wordt gegrond op een van de toegestane rechtvaardigingen in artikel 23 van de AVG, met name, de behoeftes van een controle- of inspectieopdracht die verband houden met de uitoefening van openbaar gezag. Als de vrees van de wetgever verband houdt met een eventuele werklast en het daarmee samengaan van verlies aan efficiëntie die de verzoeken om een kopie zouden veroorzaken, is het aan hem om aan te tonen dat de beperking op het recht van de betrokkenen op een kopie een noodzakelijke maatregel is om zijn opdrachten te kunnen vervullen en dat er geen andere, minder intrusieve maatregel bestaat voor de rechten van de betrokkenen zoals artikel 12 van de AVG aanvoert en die de mogelijkheid biedt de buitensporige verzoeken om rechten uit te oefenen te beperken zoals iedere andere budgettaire of organisatorische maatregel. Een beperking op de rechten zal immers slechts noodzakelijk en proportioneel zijn op voorwaarde dat de alternatieve maatregelen tekort schieten uitgaande van de omstandigheden (zie opmerking hierboven onder paragraaf 7).

18. De opmerkingen hierboven gelden evenzeer voor de amendementen die het recht op een kopie van persoonsgegevens willen beperken in het kader van andere wetten inzake sociale bescherming (wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie - nieuw artikel 95 ingediend bij amendement nr. 10, de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn - nieuw artikel 100 ingediend bij amendement nr. 16; programmawet van 22 december 2008 - artikel 103 ingediend bij amendement nr. 20; de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen - nieuw artikel 105 ingediend bij amendement nr. 23).
 - **Beperking op het recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van persoonsgegevens.**

19. Er wordt voorzien in de mogelijkheid het recht op bezwaar te beperken wanneer het gaat om persoonsgegevensverwerkingen waarvoor het OCMW of de bevoegde federale overheid verantwoordelijk is, en dit gedurende de periode waarin deze diensten hun wettelijke

opdrachten uitvoeren (nieuw artikel 92 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingediend bij amendement nr. 6).

20. De eerste ingeroepen rechtvaardiging is dat het voor het ocmw noodzakelijk is de omvang van de noden van de betrokkenen te beoordelen en aan te tonen dat ze « *ook proactief dienen te zijn en, op basis van de vooraf verzamelde persoonsgegevens, hen de meest relevante hulp voorstellen die niet specifiek het voorwerp uitmaakte van hun initiële aanvraag* » (rechtvaardiging van amendement nr. 6). De tweede rechtvaardiging die wordt ingeroepen is de volgende: « *Het feit dat elke persoon zich kan verzetten wanneer hij het wenst tegen de verwerking van persoonsgegevens zou ernstige afbreuk doen aan het goede verloop van het sociaal onderzoek en de opvolging van de dossiers door de maatschappelijk werkers, maar eveneens aan de controle en de inspectie op de naleving van de reglementering en het gebruik van de subsidies door de bevoegde federale autoriteit* ».
21. Alvorens een vaststelling te doen over de gegrondheid van deze beperking, wil de Autoriteit eraan herinneren dat het recht op bezwaar zoals bedoeld in de AVG niet absoluut is: de betrokkene moet « *de redenen die verband houden met zijn bijzondere situatie* » rechtvaardigen; de verwerkingsverantwoordelijke kan bovendien de gegevens verder blijven verwerken als hij « *dwingende gerechtvaardigde gronden voor de verwerking aanvoert die zwaarder wegen dan de belangen, rechten en vrijheden van de betrokkene of die verband houden met een rechtsvordering* » (artikel 12 van de AVG).
22. De Autoriteit hoort de argumenten van de aanvrager en acht het gegrond om in het Belgisch recht een beperking op het recht van bezwaar voor de betrokkenen in te voeren wanneer de bedoelde gegevens worden verwerkt in het kader van de wettelijke opdrachten van de verwerkingsverantwoordelijke (ocmw of bevoegde federale instantie), voor zover echter - en dat spreekt voor zich - deze beperking slechts toegepast wordt op de verwerkingen die verricht worden in het kader van hun wettelijke opdrachten¹⁰. Immers, elke verwerking van persoonsgegevens die verricht wordt door het ocmw of een bevoegde instelling van sociale bescherming buiten het kader van hun wettelijke opdrachten, zou volgens de Autoriteit, onderworpen moeten zijn aan een recht van bezwaar vanwege de aanvrager voor sociale bijstand.
23. De Autoriteit acht het in dit verband wenselijk om de rechtvaardiging die de aanvrager aanvoert te omkaderen voor wat zijn wens aangaat dat de sociale werkers « *ook proactief*

¹⁰ In de Belgische wetgeving voor het bestaan van de aVG, kon dit recht van bezwaar slechts worden ingeroepen wanneer de verwerking berustte op een wettelijke verplichting, artikel 12, §1, 2de lid *juncto* artikel 5.c van de WVP en artikel 14 van de Richtlijn 95/46 van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens

dienen te zijn » op basis « van de vooraf verzamelde persoonsgegevens » en hen hulp voor te stellen die niet specifiek het voorwerp uitmaakte van hun initiële aanvraag (rechtvaardiging van het amendement nr. 6, in extenso geciteerd hierboven). De Autoriteit verzoekt de wetgever om in zijn rechtvaardiging aan te tonen dat een dergelijke proactieve gegevensverwerking wel degelijk valt onder de wettelijke opdrachten van de verwerkingsverantwoordelijke, eventueel, door te verwijzen naar de definitie van het sociaal onderzoek in artikel 1 van KB van 1 december 2013 waarin wordt bepaald dat dit onderzoek het centrum toelaat om « de nodige informatie in te zamelen om te besluiten met een nauwkeurige diagnose nopens het bestaan en de omvang van de behoefte aan dienstverlening en de meest passende middelen voorstelt om daarin te voorzien».

24. De Autoriteit onderstreept het belang van het proportionaliteitsbeginsel bij de verwerking van gegevens in het kader van een sociaal onderzoek, namelijk *«het individueel onderzoek dat het O.C.M.W. toelaat de nodige informatie in te zamelen om te besluiten met een nauwkeurige diagnose nopens het bestaan en de omvang van de behoefte aan dienstverlening en de meest passende middelen voorstelt om daarin te voorzien »* (artikel 2 van de Omzendbrief betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek in het kader van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie en in het kader van de maatschappelijke dienstverlening door de O.C.M.W.'s die overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 april 1965 door de Staat terugbetaald wordt). Zo moet bijvoorbeeld het huisbezoek in het kader van het sociaal onderzoek gebeuren *« met het nodige respect voor de privacy van de hulpaanvrager »* en moet het *« in verhouding staan tot de inlichtingen die nodig zijn voor het sociaal onderzoek »* (artikel 3.3 van de Omzendbrief betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek in het kader van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie en in het kader van de maatschappelijke dienstverlening door de O.C.M.W.'s die overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 april 1965 door de Staat terugbetaald wordt). Dit proportionaliteitsbeginsel dat nu "minimale gegevensverwerking" *wordt genoemd* in artikel 5.d van de AVG, maakt deel uit van de grondbeginsels voor een verwerking waarvan de niet-naleving kan bestraft worden, bijvoorbeeld via een administratieve boete (artikel 83.5.a van de AVG). Het is in deze context des te belangrijker dat de wetgever voor de gegevensverwerkingen waarvoor een beperking op het recht van bezwaar wordt gevraagd, kan rechtvaardigen dat deze wel degelijk noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van zijn wettelijke opdrachten en in verhouding staan tot de noden van deze opdrachten.
25. In toepassing van artikel 23.2 van de AVG voorzien de amendementen bij het voorontwerp van wet in de volgende specifieke bepalingen ter omkadering van de mogelijkheid het recht van bezwaar te beperken:

- wat het doeleinde van de betrokken verwerkingen betreft: verwerkingen « *waarvan de controle, de inspectie en de reglementering waarvoor de federale overheid bevoegd is, tot doel hebben in het kader van het recht op maatschappelijke dienstverlening, evenals de voorbereiding, de organisatie, het beheer en de opvolging van het sociaal onderzoek door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn* » (amendementen nr. 6 12, 18, 21, 24);
- wat de categorieën van persoonsgegevens betreft: deze worden niet anders gedefinieerd dan « *persoonsgegevens waarvan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de federale administratie bevoegd met betrekking tot maatschappelijke dienstverlening verwerkingsverantwoordelijke is* » (amendement nr. 6); het is wenselijk dat hier wordt verwezen naar de betrokken wetgeving. Heeft de beperking op het recht van bezwaar betrekking - wat waarschijnlijk is - op alle gegevens van het sociaal onderzoek? (« *het individueel onderzoek dat het O.C.M.W. toelaat de nodige informatie in te zamelen om te besluiten met een nauwkeurige diagnose nopens het bestaan en de omvang van de behoefte aan dienstverlening* » [...] ¹¹ ») of enkel de gegevens van het sociaal verslag (« *document waarin de essentiële gegevens worden vermeld die tijdens het sociaal onderzoek zijn verzameld* »¹²), en/of de gegevens van het sociaal dossier (« *het dossier dat alle documenten bevat die geleid hebben of toelaten te leiden tot de beslissing: ontvangstbevestigingen, aanvraagformulier, verslagen van het sociaal onderzoek, beslissingen, kennisgevingen, bewijsstukken* »).
- wat het toepassingsgebied van de beperkingen betreft:
 - Dit toepassingsgebied is niet nader omschreven in verhouding tot de noodzakelijkheid van de opdrachten van de betrokken instanties (bijvoorbeeld voor zover de uitoefening van de rechten nadelig zou zijn voor de controle, het onderzoek of de voorbereidende werkzaamheden);
- wat de waarborgen ter voorkoming van misbruik of onrechtmatige toegang of doorgifte betreft: :
 - De DPO vermeldt de feitelijke of juridische redenen waarop zijn beslissing steunt; de Autoriteit is van mening dat het beter zou zijn dat die informatie

¹¹ Artikel 1 van het Koninklijk besluit van 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek, verricht overeenkomstig artikel 19bis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

¹² Artikel 1 van het Koninklijk besluit van 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek, verricht overeenkomstig artikel 19bis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

ter beschikking wordt gehouden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, zoals dit het geval is voor de andere bepalingen die rechten beperken en die worden ingevoerd in het kader van het wetsontwerp (zie Advies nr. 34/2018 van 11 april 2018, blz. 12);

- wat de vaststelling van de verwerkingsverantwoordelijken betreft: Het ocmw of de bevoegde federale administratie worden voor wat de sociale bijstand betreft aangeduid als « *verwerkingsverantwoordelijke* » (zie bijvoorbeeld het nieuwe artikel 92, amendement nr. 6). Omdat die entiteiten in de feiten gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn als bedoeld in artikel 26 van de AVG¹³, dringt de Autoriteit erop aan dat dit nader wordt omschreven in elke bepaling die daarop betrekking heeft en dit aan de hand van verwijzingen naar de rol van het ocmw en de bevoegde federale administratie als « *gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken* »; de Autoriteit verzoekt ook om nader te omschrijven welke bevoegde federale administratie handelt als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke (zoals bijvoorbeeld het geval is in het Koninklijk besluit van 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek dat vermeldt dat « *De Minister van Justitie en de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding* » belast zijn met de uitvoering van dit besluit.
- wat de bewaartermijn betreft: wordt het volgende bepaald « *Onverminderd de bewaring noodzakelijk voor de verwerking in het kader van een gerechtelijke procedure worden de persoonsgegevens ingevolge de afwijking bedoeld in het eerste lid niet langer bewaard dan noodzakelijk voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, met een maximumbewaringstermijn van 10 jaar vanaf de datum waarop de betrokken persoon de toekenningsvoorwaarden voor maatschappelijke dienstverlening met meer vervult, behalve wanneer de wet bepaalt dat een bepaling slechts een beperkt aantal keren in het leven van de gerechtigde mag toegepast worden, zoals bijvoorbeeld de installatiepremie [...]* » (zie bijvoorbeeld het nieuwe artikel 96, amendement nr. 11);
- wat de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen betreft:
 - de functionaris voor gegevensbescherming of DPO informeert de betrokkene over de mogelijkheid om klacht in te dienen bij de bevoegde toezichthoudende overheid of om een juridictioneel beroep in te stellen;

¹³ Artikel 26 van de AVG: "Wanneer twee of meer verwerkingsverantwoordelijken gezamenlijk de doeleinden en middelen van de verwerking bepalen, zijn zij gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken".

- De DPO vermeldt de feitelijke of juridische redenen waarop zijn beslissing steunt; de Autoriteit is hier van mening dat het beter zou zijn dat die informatie ter beschikking wordt gehouden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, zoals dit het geval is voor de andere bepalingen die rechten beperken en die worden ingevoerd in het kader van dit wetsontwerp (zie Advies nr. 34/2018 van 11 april 2018, blz. 12);
- wat het recht van de betrokkene op kennisgeving inzake de beperking betreft:
 - onverwijld, en in ieder geval binnen één maand na ontvangst van het verzoek (+ 2 maanden bij complexe of herhaalde verzoeken);
 - De DPO informeert de betrokkene over iedere weigering of beperking van zijn recht op bezwaar;
 - TENZIJ door de mededeling een van de wettelijke opdrachten van de ocmw's of de bevoegde federale administratie in het gedrang zou komen (zie bijvoorbeeld het nieuwe artikel 92, amendement nr. 6).

26. De Autoriteit neemt akte van de specifieke bepalingen waarin de amendementen voorzien en die dienen ter omkadering van de mogelijkheid om bepaalde rechten van de betrokkenen te beperken.

27. De Autoriteit stelt vast dat de afwijkingen op de rechten als voorgesteld in de hierboven bedoelde amendementen (6, 12, 18, 21, 24) de test van artikel 23 van de AVG doorstaan, op voorwaarde dat de betrokken categorieën persoonsgegevens nader worden omschreven, dat de draagwijdte van de beperking nader wordt omschreven door te verwijzen naar de opdrachten van de verwerkingsverantwoordelijke(n), en door te preciseren dat ocmw's en de bevoegde federale administratie de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn en over welke bevoegde federale administratie het gaat. Het is ook wenselijk om te preciseren dat wanneer de DPO de feitelijke en juridische redenen vermeldt waarop de beslissing steunt, hij deze informatie ter beschikking zal houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit.

OM DEZE REDENEN,

Betreffende de amendementen van de Regering nrs. 4, 8, 16, 20 en 13 (betreffende de beperking op het recht op het krijgen van een kopie van de persoonsgegevens) op het wetsontwerp tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die

gegevens en tot intrekking van Richtlijn, geeft de Autoriteit een ongunstig advies, gelet op haar opmerkingen onder de consideransen 9 tot 18;

Betreffende de amendementen van de Regering nr. 6, 12, 18, 21 en 24 (betreffende de beperking op het recht van bezwaar) op ditzelfde wetsontwerp, geeft de Autoriteit een gunstig advies op voorwaarde dat

- de betrokken categorieën persoonsgegevens nader worden omschreven (considerans 25);
- de draagwijdte van de beperking nader wordt omschreven door te verwijzen naar de opdrachten van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (considerans 25);
- nader wordt omschreven dat de ocmw's en de bevoegde federale administratie gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn (considerans 25);

Betreffende de amendementen van de Regering nr. 6, 12, 18, 21 en 24 (betreffende de beperking op het recht van bezwaar), is de Autoriteit van oordeel dat het ook wenselijk is om te preciseren dat wanneer de DPO de feitelijke en juridische redenen vermeldt waarop de beslissing steunt, hij deze informatie ter beschikking zal houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit (considerans 25).

De Wnd. Administrateur

De Voorzitter,

(get) An Machtens

(get) Willem Debeuckelaere

Voor eensluidend verklaard afschrift:

An Machtens,

Wnd. Administrateur 17.07.2018